

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	Marek Hattas, primátor mesta Nitra
Číslo materiálu:	924 /2021
Názov materiálu:	Návrh na udelenie Ceny mesta Nitra doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc. za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitra a Slovenskej republiky, osobitne v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitra doma i v zahraničí
Spracovateľ:	Dagmar Bojdová, vedúca odboru kultúry
Napísal:	Mariana Krajmerová, referent pre kultúru
Prizvať:	-
Dátum rokovania MZ:	9. 9. 2021
Dátum vyhotovenia:	23. 8. 2021
Návrh na uznesenie:	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Návrh na udelenie Ceny mesta Nitra doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc. za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitra a Slovenskej republiky, osobitne v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitra doma i v zahraničí u d e ľ u j e Cenu mesta Nitra doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc. za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitra a Slovenskej republiky, osobitne v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitra doma i v zahraničí u k l a d á vedúcemu odboru kultúry zabezpečiť akt udelenia Ceny mesta Nitra na slávnostnom zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Nitre
Podpis predkladateľa:	

Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc.
za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitry a Slovenskej republiky, osobitne
v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitry
doma i v zahraničí

Meno: doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc.
povolanie: archeológ

Matej Ruttkay sa narodil v Nitre. Vysokoškolské vzdelanie ukončil na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v roku 1983. V tom istom roku začal pracovať vo Vlastivednom múzeu v Nitre. Od roku 1986 pracuje v Archeologickom ústave SAV v Nitre. Vystriedal niekoľko pozícií od odborného po vedúceho vedeckého pracovníka. Tu získal v roku 1998 aj vedeckú hodnosť kandidáta vied. V rokoch 1992-2002 pôsobil ako vedecký tajomník, od roku 2002 ako zástupca riaditeľa pre terénny archeologický výskum. Od roku 2008 je riaditeľom Archeologického ústavu SAV. Jeho odborný záujem je široký, od praveku po novovek, ale sústreďuje sa najmä na osídlenie Slovenska od obdobia sťahovania národov po záver stredoveku. Výskumy pohrebísk a sídlisk z doby sťahovania národov zas priniesli nové kľúčové informácie týkajúce sa prežívania Germánov a príchodu Slovanov na naše územie. Na základe jeho výskumov na viacerých slovenských lokalitách nastal zlom v poznaní včasnostredovekých mocenských centier, čo zásadne zmenilo rekonštrukciu spoločensko-politického vývoja v strednom Podunajsku v 8.-10. storočí. Popri tom je jeho snahou aplikácia najnovších výskumných, dokumentačných a prezentačných metód v archeologickej praxi. V snahe posúvať hranice poznania našich dejín nesie Matej Ruttkay zásluhu pri formovaní interdisciplinárneho výskumu v oblasti archeológie. Prepájanie rôznych vedných disciplín za účelom skvalitnenia vedeckých výstupov sa stalo novým trendom modernej archeológie. Jej súčasťou je nielen poznanie materiálnej kultúry ale aj jej interpretácia a úloha v živote človeka. Venuje sa aj experimentálnej archeológii a počiatkom kresťanstva. Z veľkých projektov terénneho výskumu je potrebné spomenúť výskum osady z mladšej doby kamennej a včasného stredoveku v Bajči, početné výskumy v Nitre, výskumný projekt zameraný na datovanie včasnostredovekých hradísk na Slovensku, realizovaný v spolupráci s J. W. Goethe-Universität vo Frankfurte nad Mohanom, či rozsiahle záchranné výskumy na diaľniciach a rýchlostných komunikáciách na západnom a strednom Slovensku.

Samotný výskum je však len jedna časť jeho práce, v ktorej dosiahol značné úspechy. Matej Ruttkay je aj vytrvalým popularizátorom vedy a jej prínosov pre spoločnosť. Množstvo jeho popularizačných aktivít je úzko spätých práve s Nitrou. Archeologický ústav SAV sa pod jeho vedením už roky aktívne zapája do organizácie rôznych podujatí pripravovaných najmä pre obyvateľov a návštevníkov Mesta Nitry. V prvom rade ide o podujatia v rámci Dní Nitranov, Dní turizmu, Nocí výskumníkov, Týždňa vedy a techniky a ďalších. Jeho vízia Nitry ako významného historického centra sa začala naplňať v období zakladania archeoparku na Martinskom vrchu. Každým rokom tu pribúdajú rekonštrukcie obydli, snahou je pritiahnúť pozornosť na význam Nitry v období Veľkej Moravy. Okrem toho sa výrazne angažuje aj pri výstavnej činnosti. Jeho rukopis je viditeľný na stálych expozíciách: Dejiny poľnohospodárstva (Slovenské poľnohospodárske múzeum Nitra), Biskupské múzeum (Nitra – hrad), Od veľkomoravského valu po barokový bastión (kazematy nitrianskeho hradu) ale aj na dočasných výstavách ako: Najstaršie doklady kresťanstva na Slovensku (Nitra 2013, reінštalácia vo Vatikánskych múzeách v r. 2013-2014), R1 – významné objavy slovenskej archeológie (Nitra 2009), Archeológia na stavbe diaľnic (Nitra 2008), Archeologické nálezy (Nitra 2010).

Matej Ruttkay sa aktívne venuje aj výchove mladej generácie bádateľov. Od roku 2006 má každoročne semestrálne prednášky na Katedre muzeológie na Filozofickej fakulte UKF. Množstvo mladých archeológov absolvovalo pod jeho vedením terénnu archeologickú prax. Dlhodobo vedie aj doktorandské štúdium v odbore archeológia.

Matej Ruttkay reprezentoval Slovenskú republiku aj na viacerých zahraničných vedeckých pobytoch. V rokoch 1999-2000 absolvoval dlhodobý štipendijný pobyt v SRN (Mainz) v rámci štipendia Alexander von Humboldt Foundation a v roku 2005 pobyt v Taliansku ako štipendista American Academy in Rome. Okrem toho bol vedúcim riešiteľom viacerých medzinárodných projektov za Slovenskú republiku.

Dlhodobo pôsobí aj v poradných zboroch vlády SR a ústredných orgánoch štátnej správy a vo viacerých medzinárodných vedeckých spoločnostiach a úniách. Je autorom a spoluautorom 8 vedeckých odborných a popularizačných monografií a niekoľkých stoviek odborných a popularizačných štúdií, ktoré sú publikované v domácich i zahraničných publikáciách a časopisoch.

Za svoju doterajšiu prácu získal viacero ocenení. Je držiteľom Ceny za vedeckú popularizáciu SAV, Ceny literárneho fondu za spoločenskovednú publikáciu (v r. 2004) a držiteľom Ceny primátora Nitry (2005).

Zdroj: podklady od navrhovateľov.

Dôvodová správa

Návrh na udelenie Ceny mesta Nitry doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc. za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitry a Slovenskej republiky, osobitne v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitry doma i v zahraničí predkladá primátor mesta Nitry na základe návrhu PhDr. Petra Bednára, CSc. a PhDr. Karola Pietu, DrSc. v súlade so Všeobecne záväzným nariadením č. 1/1998 o udeľovaní ocenení mesta Nitry v znení neskorších zmien a dodatkov.

Predložený návrh v zmysle čl. 5, ods.1 Všeobecne záväzného nariadenia č.1/1998 o udeľovaní ocenení mesta Nitry v znení neskorších zmien a dodatkov prerokovala na svojom zasadnutí dňa 8. 6. 2021 Komisia Mestského zastupiteľstva v Nitre pre kultúru a kreatívny priemysel. Uznesením č. 19/2021-KK odporučila Mestskému zastupiteľstvu v Nitre udeliť Cenu mesta Nitry doc. PhDr. Matejovi Ruttkayovi, CSc. za mimoriadne významné zásluhy o kultúrny rozvoj Nitry a Slovenskej republiky, osobitne v oblasti historických vied a archeológie a za šírenie dobrého mena Nitry doma i v zahraničí.

Mestská rada v Nitre prerokuje predmetný návrh na svojom zasadnutí dňa 31. 8. 2021. Jej stanovisko bude predložené na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre dňa 9. 9. 2021.